യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധം)/സർഗം 105

ശിഖി+ധ്വജ ഉവാച .
ഏവം സ്ഥിതേ മഹാഭാഗ കഥ-മു+ദ്വേഗ-മീദൃശമ് .
ലബ്ധ-വാനസി ദേവോ്ഽപി വദ വേ+ദ്യ/വിദാംവ് വര ..1

കുമ്ഭ ഉവാച .
ശൃണു കാ+ര്യ-മിദംഞ്ച് ചി+ത്തം മദീയംവ് വസുധാധിപ .
കഥയാമി തവാ-ശേഷം സർഗേ യദ്-വൃ+ത്ത-മ+ദ്യ മേ .. 2

സുഹൃ+ദ്യാ/വേദിതംൻ ദുഃഖം പരമാ-യാതി താനവമ് .
ഘനംഞ്ച് ജഡംങ്ച് കൃഷ്ണ-മപി മു+ക്ത-വൃഷ്ടി-രിവാമ്/ബുദഃ .. 3

സുഹൃദാ പൃ+ച്ഛതാ സാധു ചേതോ യാതി+ പ്രസ+ന്ന-താമ് .
സ്വ+ച്ഛ-തോപ-ഗതേ-നാശു കത-കേന ജലംയ് യഥാ .. 4

അഹംൻ താവ-ദിതോ യാതോ ഭവതേ പുഷ്പ-മ+ഞ്ജരീമ് .
ദ+ത്ത്വാ ഗഗന-മു+ല്ലങ്ഘ്യ സംപ്രാപ്-ത+ശ്ച+ ത്രിവിഷ്ട-പം .. 5

തതഃഫ് പി+ത്രാ മഹേ+ന്ദ്ര+സ്യ സഭാ+സ്ഥാനേ യഥാ+ക്രമമ് .
സ്ഥിത്വോ+ത്ഥായ തഥോ+ത്ഥാന/കാലേ പി+ത്രാ വിവർജിതഃ .. 6

ഇഹാ-ഗ+ന്തു-മഹംൻ ത്യ+ക്ത്വാ+ സ്വർഗം സംപ്രാപ്ത-വാൻ-നഭഃ .
ദിവാകര-ഹയൈഃസ് സാർധംവ് വഹാ+മ്യനില-വർത്മനി .. 7

അഥൈ-ക+ത്ര ഗതോ ഭാനു/രേകേ-നാ+ന്യേന വർത്മനാ .
ആഗ+ച്ഛാ+(മി-അ)ഹമാ-കാശം സാഗരാ-പതിതാ-കൃതിഃ .. 8

അഥാ+ഗ്രേ വാരി-പൂർണാനാം മേഘാനാം മ+ധ്യ/വർത്മനാ .
അപ+ശ്യം മുനിമാ-യാ+ന്ത/മഹംൻ ദുർവാസസംഞ്ച് ജവാത് .. 9

പയോധര-പട+ച്ഛ+ന്നംവ് വി+ദ്യുദ്-വലയ-ഭൂ്ഷിതമ് .
അഭി-സാരി-കയാ തു+ല്യംൻ ധാരാ-ധൗതാങ്ഗ-ച+ന്ദനമ് .. 10

സ്ഥിതാംസു/തരു-സു+ച്ഛായാ/മാപഗാം വസുധാ-തലേ .
വേഗേനാഭി-സര+ന്തംൻ താംൻ തപോ-ലക്ഷ്മീ-മിവ+ പ്രിയാമ് .. 11

ത+സ്യ കൃ+ത്വാ നമസ്-കാര-മു+ക്തംങ്ച് ഖേ വഹതാ മയാ .
മുനേ നീലാ+ഭ്ര/വസ്/ത്രസ്+ത്വ/മഭി-സാരി-കയാ സമഃ .. 12

ഇ+ത്യാ-കർണ്യ മുമോ-ചാസൗ മയി മാനദ ശാപകമ് .
സ്തന-കേശ-വതീ കാന്താ ഹാവ-ഭാവ-വിലാസിനീ .. 13

ഗ+ച്ഛാനേന ദുരു+ക്തേന രാ+ത്രൗ/ യോഷാ ഭവി+ഷ്യസി .

ഇതി+ ശ്രു+ത്വാ/ശുഭംവ് വാ+ക്യ/മു+ത്ഥിതംഞ്ജ് ജർ/ജര+ദ്വിജാത് .. 14

വിമൃശാമി മനാ+ഗ്യാവത്-താവ-ദ+ന്തർ-ഹിതോ മുനിഃ .
ഇ+ത്യു+ദ്വേഗ- മനാഃസ് സാധോ സംപ്രാപ്തോ/ഹംൻ നഭസ്-തലാത് .. 15
ഏത+ത്തേ കഥിതം സർവം സംപ+ന്നോ/സ്മി നിശാങ്/ഗനാ .
അതി-വാ+ഹ്യംൻ ദിനാ+ന്തേഷു+ സ്ത്രീത്വ-മേത+ന്മയാ കഥമ് .. 16

യോഷിത്-സ്തന-വതീ രാ+ത്രൗ വ+ക്ത+വ്യംങ്ജ് കിം മയാ പിതുഃ .
സംസൃതൗ ഭവിത+വ്യാനാ-മഹോ നു വിഷമാ ഗതിഃ .. 17

അഹമ+പ്യ+ദ്യ യദ് ദൈവാ/+ദ്യൂനാമാ-മിഷതാംങ്ജ് ഗതഃ .
കഷ്ടം മദപ-ഹാരേണ കലഹോ ജായതേ/ധുനാ .. 18

ദിവി ദേവ-കുമാരാണാംങ്ജ് കാമാ-കുല-ധിയാ-മിഹ .
ഗുരുദേവ+ദ്വിജാ-തീനാംൽ ല+ജ്ജാ-പരവശാ+ത്മനാ .. 19

കഥമ+ഗ്രേ മയാ സമ്യഗ്-വസ്ത+വ്യം യാമിനീ+സ്ത്രിയാ .
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഇ+ത്യു+ക്ത്വാ+ ക്ഷണ-മേകം സാ തൂഷ്ണീം സ്ഥി+ത്വാ മുനി+സ്ഥിതൗ .. 20

ധൈ+ര്യ-മാ+ശ്രി+ത്യ കുമ്ഭോ/+ത്ര പുനരാഹ രഘൂ+ദ്വഹ .
കിമ+ജ്ഞ ഇവ ശോചാമി/ കിം മമ+ ക്ഷത-മാ+ത്മനഃ .. 21

യഥാ-ഗത-മയംൻ ദേഹോ മത്തോ/+ന്യോ/നു-ഭവി+ഷ്യതി .
ശിഖി+ധ്വജ ഉവാച .
പരിദേവ-നയാ കോ/ർഥോ ദേവപു+ത്ര തഥൈ-തയാ .. 22

യദായാതി തദായാതു ദേഹ+സ്യാ+ത്മാ ന ലി+പ്യതേ .
കാനി-ചി+ദ്യാനി ദുഃഖാനി സുഖാനി വിഹി-താനി ച .. 23

താനി സർവാണി ദേഹ+സ്യ ദേഹിനോ ന തു കാനിചിത് .
യദി+ത്വമപി കാ+ര്യാണാ/മഖേ-ദാർഹോ/പി ഖി+ദ്യസേ .. 24

തദ+ന്യേഷാ-മുപായഃസ് സ്യാത്/ക-ഇവാ-ഗമ-ഭൂഷണഃ .
ഖേദേ ഖേദോ-ചിതംവ് വാ+ച്യ/മിതി കിംചി+ത്ത്വ-മുക്തവാൻ ..25

ഇദാനീം സമതാ-മേ+ത്യ തിഷ്ഠാ-ഖിന്നോ യഥാ+സ്ഥിതമ് .
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
താവേവ-മാദിഭിർ/വാക്യൈ/ര+ന്യോ+ന്യാ+ശ്വാസനം സ്വയമ് .. 26

കൃ+ത്വാ+ സ്ഥിതൗ വന+സ്നിഗ്ധൗ സുഹൃദൗ ഖേദിനൗ മിഥഃ .
അഥാർകോ/+പ്യസ്യ കുമ്ഭസ്യ+സ്ത്രീ+ത്വ/മുത്പാദയ+ന്നിവ .. 27

ജഗാ-മാസ്/തംഞ്ജ് ജഗദ്-ദീപോ ദീപഃസ്/ സ്നേഹ+ക്ഷയാ-ദിവ .
വ്യവഹാര-ഭരൈഃസ് സാർധം പദ്മാഃസ് സംകോച-മായയുഃ .. 28

മാർഗാ+ശ്ച പഥികൈഃസ് സാർധം പാ+ന്ഥ+സ്ത്രീ/ഹൃദയാനി ച .
ദാശവദ്-വിഹഗാൻഥ്.സർവാൻ/കുർവദേ-കത്ര സംചിതാൻ .. 29

താരകാ-ര+ത്ന-ജാലാ+ഢ്യം ഭുവനേ സാ+മ്യതാംയ് യയൗ .
ഖം ഹസ-ദിവ താരാ+ഢ്യംവ് വികാസി-കുമുദാ-കരമ് .. 30

യയാ-വു+ന്നാദ-ച+ക്രാ+ഹ്വ+ഭ്രമദ്/ഭ്രമര-പേടകമ് .
സുഹൃദൗ താവഥോ+ത്ഥായ സംധ്യാ-മു+ദ്യ+ന്നിശാ-കരാമ് .. 31

വ+ന്ദ-യിത്വാ തഥാ കൃ+ത്വാ ജ+പ്യംങ് ഗുൽ/മാ+ന്തരേ+ സ്ഥിതൗ .
തതഃഖ് കുമ്ഭഃശ് ശനൈസ്-തത്ര+ സ്ത്രൈണ-മ+ഭ്യാ/ഹരൻ+വപുഃ .. 32
ശിഖി+ധ്വജം പുരഃസ് സംസ്ഥം പ്രോവാച ഗലദ+ക്ഷരമ് .
പതാമീവ+ സ്ഫുരാ-മീവ+ ദ്രവാമീ/വാങ്ഗ-യഷ്ടിഭിഃ .. 33

ല+ജ്ജ-യൈവ ച-തേ രാജ+ന്മ+ന്യേ സ്ത്രീ+ത്വംവ് വ്രജാ+മ്യഹമ് .
പ+ശ്യേമേ പരി-വർധ+ന്തേ രാജ+ന്മമ ശിരോ-രുഹാഃ .. 34

പ്രസ്ഫുര+ത്താരകാ-മാലാ ദിനാ+ന്ത/തിമിരാ ഇവ .
പ+ശ്യേമൗ മമ ജായേതേ+ പ്രോ+ന്മുഖാ/വുരസി+ സ്തനൗ .. 35

കോരകാ-വിവ പദ്മി+ന്യാ വസ+ന്തേ ഗഗനോ+ന്മുഖൗ .
ആഗുൽഫ-മേവ ലമ്ബാനി സംപ+ദ്യന്ത്യ്ഽമ്ബ/രാണി മേ .. 36

ദേഹാ-ദേവ സഖേ പശ്യ+ സ്ത്രിയാ ഇവ ശനൈഃശ് ശനൈഃ .
ഭൂഷണാ+ന്യുത ര+ത്നാനി മാ+ല്യാനി വിവി-ധാനി ച .. 37

പശ്യേമാ+ന്യങ്ഗ ജായ+ന്തേ+ സ്വാങ്/ഗേ+ഭ്യോ വൃ+ക്ഷ-പുഷ്പ-വത് .
പ+ശ്യായം സ്വയമേ-വാദ്യ ച+ന്ദ്രാംശു-കര-ശോഭനഃ .. 38

മൂർധ്നി പട്ടാം/ശുകോ ജാതോ നീഹാരോ്ഽ+ദ്രാവി/വാങ്ഗ മേ .
സർവാണി കാ+ന്താ-ലിങ്/ഗാനി ജാതാനി മമ മാനദ .. 39

ഹാ ധി+ക്കഷ്ടംവ് വിഷാദോ മേ/ കിംങ് കരോ+മ്യങ്ഗനാസ്+മ്യഹമ് .
ഹാ ധിക്കഷ്ട-മഹോ സാധോ+ സ്ഥിത ഏവാഹ-മങ്ഗനാ .. 40

സംവിദാനു-ഭവാ+മ്യന്തർ/നിതമ്ബ-ജഘനേ+ ത്വിമേ .
വിപിനേ കുമ്ഭ ഇ+ത്യു+ക്ത്വാ തൂഷ്ണീംങ് ഖിന്നോ ബഭൂവ ഹ ..41

രാജാപി ച തമാ-ലോ+ക്യ തഥൈവാസീദ്-വിഷ+ണ്ണ-ധീഃ .
മുഹൂർത-മാത്രേണോ-വാച/ ശിഖി+ധ്വജ ഇദംവ് വചഃ .. 42

കഷ്ടം സോ്ഽയം മഹാ-സ+ത്ത്വഃസ് സംപ+ന്നാ വര-വർണിനീ .
സാധോ വിദിത-വേ+ദ്യസ്ത്വംഞ്ജ് ജാനാസി നിയതേർ/ഗതിമ് .. 43

അവ+ശ്യ/ഭാവി+ന്യർഥേ്യ+സ്മിൻ മാ ഖി+ന്ന-ഹൃദയോ ഭവ .
ആപത+ന്തി ദശാസ്/താസ്താഃസ് സുധിയാംൻ ദേഹമാത്രകേ .. 44

ന ചേത+സ്യ-ധിയാംൻ ത്വേതാശ്-ചി+ത്തംയ് യാ+ന്തി ന ദേഹകമ് .
കുമ്ഭ ഉവാച .
ഏവമ+സ്ത്വനു-തി+ഷ്ഠാമി യാമിനീ+സ്ത്രീ+ത്വ-മാ+ത്മനഃ .. 45

ന ഖേദ-മനു-ഗ+ച്ഛാമി നിയതിഃഖ് കേന ലങ്ഘ്യതേ .
ഇതി നിർണീയ തൗ ഖേദംൻ/ തംൻ നീത്വാ തനുതാ-മിവ .. 46

ഏക-ത+ല്പേ നിശാംൻ തൂഷ്ണീംൻ നീത-വ+ന്തൗ ചിരേണ താമ് .
അഥ+ പ്രഭാതേ തഥ്-സ്ത്രൈണംവ് വപുരു+ത്സൃ+ജ്യ യൗവനമ് .. 47

ബഭൂവ കുമ്ഭഃഖ് കുമ്ഭാഭഃഖ് കുച+പ്രോജ്ഝിത-മൂർതിമാൻ .
ഇതി സാ രാജ-മഹിഷീ ചൂഡാലാ വര-വർണിനീ .. 48

കുമ്ഭ+ത്വ/മാ+സ്ഥിതാ ഭർതുഃഫ് പശ്ചാത്-സ്ത്രീ+ത്വ/മുപാഗതാ .
വിജഹാര വനാ+ന്തേഷു കുമാരീ/ധർമിണീ നിശി .
കുമ്ഭ-രൂപധരാ ചാ+ഹി ഭർത്രാ മി+ത്രേണ സംയ് യുതാ .. 49

കൈലാസ-മന്ദര-മഹേ+ന്ദ്ര-സുമേരു-സഹ്യ-
സാനു+ഷ്വവി+സ്ഖലിത-യോഗ-ഗമാ-ഗമാ സാ .
സാകം പ്രിയേണ സുഹൃദാ ഭവതാ യഥേ+ച്ഛം
സ്രഗ്ദാമ-ഹാര-വലിതാ വിജ-ഹാര നാരീ .. 50

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ പൂർവാർധേ ചൂഡാലോ-പാഖ്യാനേ കുമ്ഭസ്യ+ സ്ത്രീ+ത്വ/
ലാഭോ നാമ പ+ഞ്ചാധിക-ശത-തമഃസ് സർഗഃ .. 105..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
8.12.2023